

Складнощі в роботі з веб-порталом «Державні закупівлі»

Вже ні для кого не секрет, що 10 квітня поточного року Верховна Рада України прийняла нову редакцію Закону України «Про здійснення державних закупівель». Новий закон містить цілу низку антикорупційних норм, а також норм щодо прозорості та відкритості державних закупівель, прийнятих з метою підсилити громадський контроль за витратами бюджетних коштів.

Проте, не все так легко і прозоро виявляється на практиці. Відтак, основну складність, як для замовників так і для учасників процедур закупівель за державні кошти становить оприлюднення та вільний доступ до інформації на офіційному загальнодержавному [веб-порталі](#) «Державні закупівлі».

Складнощі в роботі замовників

По-перше хотілось би відмітити наявність неузгодженостей між нормою Закону України «Про здійснення державних закупівель» (далі – Закон) та положеннями Порядку організації роботи органів Державної казначейської служби України в процесі казначейського обслуговування державного бюджету за витратами, затвердженого Наказом Державної казначейської служби України від 07.06.2013 № 101 (далі – Порядок).

З метою дотримання вимог абзацу 12 частини 1 статті 10 Закону, замовник безоплатно подає для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу в порядку, встановленому цим Законом, повідомлення про внесення змін до договору у випадках, передбачених пунктами 1, 2, 4, 5 та 8 частини п'ятої статті 40 цього Закону, – **протягом 3 робочих днів з дня внесення змін**.

Натомість, у відповідності до пункту 2.8. Порядку, у разі змін умов бюджетних зобов'язань, в тому числі внесення змін до укладених договорів, розпорядник бюджетних коштів, тобто замовник, повинен **протягом 7 робочих днів** з дати їх виникнення подати до органів Казначейства Реєстр та/або Реєстр фінансових зобов'язань і відповідні підтвердні документи щодо уточнення реквізитів та показників таких бюджетних зобов'язань.

При цьому, підтверджуючі документи, надані розпорядником бюджетних коштів, опрацьовуються органом Казначейства за захищеними видатками, які потребують проведення процедур закупівель (крім капітальних видатків), – **до 3 операційних днів**; за капітальними видатками – **до 5 операційних днів**. Що зазначається пунктом 2.3. цього ж Порядку.

В свою чергу, відповідно до статті 253 Цивільного кодексу України та роз'яснення Мінекономіки України від 07.07.2011 року, перебіг строків починається з наступного дня

після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язаний її початок та вважається першим днем для вчинення певної події.

Таким чином, зважаючи, що орган який здійснює казначейське обслуговування може опрацьовувати подані йому на реєстрацію документи разом з додатковою угодою, якою змінюються істотні умови договору протягом максимального строку встановленого Порядком, то замовник має не чекаючи погодження подавати повідомлення про внесення змін до договору на веб-портал Уповноваженого органу задля уникнення можливості порушення встановленого Законом строку.

Проте, у разі якщо орган який здійснює казначейське обслуговування не погодить подані документи, єдиним вірним варіантом дій замовника буде звертатися з офіційним листом до ДП «Зовнішторгвидав України» про виправлення помилок в інформації на веб - порталі «Державні закупівлі» шляхом зняття помилково надісланого файлу. Проте така послуга є сервісною послугою та коштує 780 грн в терміновому порядку (або 624 грн, якщо таке виправлення буде здійснено протягом 30 робочих днів), у відповідності до пункту 14 Вартості послуг які надаються ДП «Зовнішторгвидав України», затвердженого наказом № 32 від 08.05.2014 р.

А тому, до внесення відповідних змін до Закону, уповноваженій особі на оприлюднення інформації на веб-порталі необхідно проявити максимальну зібраність та забезпечити подання до органу який здійснює казначейське обслуговування додаткової угоди до договору про закупівлю разом з переліком необхідних документів безпосередньо та невідкладно в день підписання такої угоди. При цьому уважно потрібно підійти й до підрахунку строку для подання повідомлення про внесення змін до договору на веб-портал Уповноваженого органу та здійснити його не пізніше ніж на 3 робочий день з дня внесення змін до договору про закупівлю.

По-друге, необхідно зазначити питання, яке доволі часто виникає у замовників у разі здійснення закупівель товарів, робіт чи послуг за процедурами відкритих торгів. Керуючись пунктом 2 статті 23 Закону, замовник має право з власної ініціативи чи за результатами звернень внести зміни до документації конкурсних торгів, продовживши строк для подання та розкриття не менше ніж на сім днів. При цьому замовник протягом 3 робочих днів з дня прийняття рішення про їх внесення, але не пізніше як за 7 днів до дати розкриття пропозицій повинен подати для оприлюднення на веб-портал зміни до документації конкурсних торгів.

Згідно Інструкції подання, прийому та розміщення інформації про державні закупівлі, яка наразі втратила чинність, від замовника не вимагалось направлення жодних заяв чи супровідних документів на адресу ДП «Зовнішторгвидав України». Проте, нині пунктом 7.9. чинного Тимчасового порядку роботи з веб-порталом Уповноваженого органу «Державні закупівлі», затвердженого Наказом ДП «Зовнішторгвидав України» від 08.05.2014 № 33 (далі – Тимчасовий порядок) встановлено наступні умови: *після розміщення через Кабінет замовника на Веб-порталі файлу, що містить зміни до документації конкурсних торгів, замовник має надати оригінал листа про внесення змін до*

інформації про державні закупівлі (у порядку, встановленому п. 16 цього Тимчасового порядку), з метою правильного інформування учасників та дотримання вимог Закону.

Разом з цим в абзаці 2 цього ж пункту Тимчасового порядку встановлено таку імперативну умову: *за листами про внесення змін до інформації про державні закупівлі на веб-порталі після розміщення та оприлюднення файлу із ЗДКТ, що не містять нових дат кінцевого строку подання та розкриття пропозицій конкурсних торгів, внесення змін в інформацію про державні закупівлі не відбувається.*

Таким чином, вимога про обов'язкове надіслання листами про внесення змін до інформації про державні закупівлі є чітко визначеною.

Проте, звертаючись до пункту 16, на який вказано посилання в пункті 7.9 Тимчасового порядку необхідно акцентувати увагу на зміст підпунктів 16.1 та 16.3, в яких зазначається наступна інформація: **виправлення допущених Замовником помилок в Інформації здійснюється**

Підприємством та є сервісною послугою.

У разі необхідності виправлення помилки в Інформації після оприлюднення замовник надає оригінал листа з додатками (за зразком на сторінці 14 Тимчасового порядку), в якому зазначає про допущену помилку з оригіналом інформації в правильній редакції.

При цьому, вартість такої послуги буде становити 780 грн (у терміновому порядку) та 624 грн у звичайному порядку, згідно пункту 14 Вартості послуг які надаються ДП «Зовнішторгвидав України», про який в даній статті зазначалось раніше.

При цьому, дані підпункти Вартості послуг містять примітку, в якій зазначається, що ціна може бути збільшена з урахуванням терміновості і складності надання консультації та складності виправлення помилок, а також технічної складності внесення та фактичного обсягу змін в інформацію.

Отже, розміщення супровідного файлу «ЗДКТ» (зміни до документації конкурсних торгів) на веб-порталі «Державні закупівлі» є безкоштовним, проте внесення змін до інформації про кінцеву дату та час подання пропозицій конкурсних торгів, а також про дату та час розкриття пропозицій конкурсних торгів є оплатним.

Проте, необхідно зауважити, що Закон чітко регламентує строки та порядок підготовки та подання для оприлюднення на веб-портал зміни до документації конкурсних торгів, проте жодною нормою Закону не встановлено обов'язок замовника змінити дати розкриття пропозицій конкурсних торгів в оголошенні про проведення торгів на веб-порталі в разі внесення змін в саму документацію конкурсних торгів.

А тому, рекомендуємо замовнику більш скурпульозніше підходити до підготовки документації конкурсних торгів для уникнення необхідності внесення змін до неї, після її оприлюднення на веб-порталі.

По-третє, протягом тривалого часу ДП «Зовнішторгвидав України» перед оприлюдненням

поданих замовниками документів на веб-портал Уповноваженого органу здійснювало повноваження щодо перевірки на відповідність вимогам законодавства та встановленим Мінекономіки України формам таких документів. Проте, наразі уповноважені особи замовника на подання та оприлюднення інформації на веб-портал мають більш обачливіше відноситися до правильності заповнення кожного окремого пункту документів, що подаються на оприлюднення, оскільки наразі працівники веб-порталу «Державні закупівлі» не здійснюють жодної перевірки таких документів, натомість виправлення виявлених згодом помилок здійснюється у платному порядку, вказаному раніше в даній статті.

Для прикладу, значною та однією з найбільш розповсюджених помилок є зазначення в запиті цінових пропозицій, який прикріплюються до оголошення про проведення закупівлі на веб-порталі інформації про очікувану вартість закупівлі та очікувану ціну за одиницю товару. В зв'язку з відсутністю перевірки працівниками веб-порталу поданої інформації, очікувана вартість закупівлі та ціна за одиницю товару стає загальнодоступною для всіх користувачів веб-порталу, а отже перешкоджає учасникам здійснювати вільне та незалежне формування цін на товар чи послугу, що є предметом закупівлі.

В результаті розпочатої модернізації з 20 липня 2014 року веб-портал «Державні закупівлі» розпочне функціонування у новому режимі, проте у трьох різних форматах. Всі замовники, які не уклали договори на підключення сервісів Кабінет Замовника та Кабінет замовника з електронним цифровим підписом будуть автоматично переведені на Веб-сервіс замовника, обслуговування за яким буде здійснюватися безоплатно. Інформація, що подана замовниками за допомогою Веб-сервісу замовника, буде оприлюднюватись на Веб-порталі на четвертий робочий день (відповідно до вимог проекту наказу Мінекономрозвитку «Про затвердження Порядку розміщення інформації для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу з питань державних закупівель») після її подання в електронному вигляді, якщо така інформація подана у відповідності до вимог чинного законодавства. Замовник зобов'язаний забезпечити подальше підтвердження такої інформації у письмовому вигляді у строки, передбачені наказом Мінінфраструктури України від 28.11.2013 №958 «Про затвердження Нормативів і нормативних строків пересилання поштових відправлень», зареєстрованим у Мін'юсті за №173/24950. У разі, якщо у встановлений нормативний термін у ДП «Зовнішторгвидав України» буде відсутнє письмове підтвердження поданої в електронному вигляді інформації – вона вважатиметься неподаною.

Одночасне користування Веб-сервісом замовника та сервісною послугою Кабінет замовника (Кабінет замовника з ЕЦП) з технічних причин неможливо.

Відмінність між оплатним та безоплатним обслуговуванням буде полягати в наступному: в першому варіанті прийом інформації для оприлюднення буде здійснюватися в автоматизованому порядку, без втручання працівників ДП «Зовнішторгвидав України» та без будь-яких попередніх переглядів фахівцями веб-порталу та замовником, який подає інформацію. При укладенні договору на користування Кабінетом Замовника на оплатній

основі, будуть доступні додаткові функції, а саме: чернетка для попереднього перегляду поданої інформації та додатковий перегляд фахівцем веб-порталу такої інформації.

Представники ДП «Зовнішторгвидав України» анонсують безперешкодну роботу всіх трьох режимів роботи веб-порталу та обіцяють усунути всі складнощі стосовно дотримання строків підтвердження поданої інформації на веб-портал шляхом надіслання оригіналів таких документів на адресу ДП «Зовнішторгвидав України». Проте, звичайно ж робота через Кабінет замовника та Кабінет замовника з ЕЦП буде більш комфортною. А тому правом вибору яким режимом веб-порталу користуватися кожен Замовник має скористатися самостійно.

Безкоштовне подання документів на веб-портал через Кабінет Замовника продовжено до 20 липня 2014 року.

Складнощі в роботі учасників та громадськості

Постійні зміни, яких зазначає веб-портал Уповноваженого органу впродовж його модернізації не завжди є корисними та зручними для суб'єктів громадського контролю за відкритістю та прозорістю процедур здійснення державних закупівель.

Відтак, віднедавна в пошуковій системі веб-порталу відбулись значні зміни, а саме було введено обов'язкову процедуру підтвердження зображення з картини. Проте, таке оновлення ускладнює процес користування веб-порталом в ручному режимі, оскільки потребує підтвердження зазначеної інформації на зображенні при здійсненні кожного окремого пошукового запиту та унеможлиблює автоматизований перегляд інформації про здійснення процедур закупівель.

Активність громадськості – запорука позитивних зрушень!

В зв'язку з описаними вище труднощами в користуванні веб-порталом, до редакції журналу «Радник в сфері державних закупівель» надходять численні скарги і звернення від наших читачів, в яких потенційні учасники закупівель та представники громадськості повідомляють, що таке нововведення обмежує їх права та веде до порушення принципу відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівель. За таких умов функціонування мета створення даного веб-порталу нівелюється, що в свою чергу призводить до порушення імперативної норми статті 9 Закону, відповідно до пункту 1 якої, громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо державних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону.

Небайдужість до скарг і заяв громадськості проявляють і інші громадські організації, так наприклад ГО «Трансперенсі Інтернешнл Україна» та ГО «Центр Політичних Студій та Аналітики» на своїх офіційних сайтах оприлюднили текст спільного відкритого звернення до Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка та Міністра економічного розвитку та торгівлі України Павла Шеремета, в якому мова йде про те, що оприлюднення інформації

про державні закупівлі наразі під серйозною загрозою. В тому числі й про наступне, згідно з нещодавно прийнятим Порядком роботи з веб-порталом «Державні закупівлі», безкоштовне подання електронною поштою закупівельних документів начебто зберігається, але ДП «Зовнішторгвидав України» буде їх оприлюднювати лише після отримання паперових оригіналів. Разом з тим, вчасне оприлюднення залишається можливим лише у разі початкового внеску з боку замовника (540 грн.) та щомісячної абонентської плати (від 90 до 225 грн.). Як стверджують замовники у своїх численних зверненнях, прийняття платних послуг означатиме для них порушення бюджетного законодавства, оскільки відповідні витрати не були передбачені в бюджеті. Більш того, для багатьох замовників зміна власних бюджетів є взагалі неможливою через гостру нестачу коштів в умовах економічної кризи. На їхнє переконання, використання начебто безкоштовного варіанту подання документів призведе до зриву жорстких строків публікації, накладення штрафів або витрачання особистих коштів.

Зважаючи на таку активність громадськості та всіх суб'єктів сфери здійснення державних закупівель **05 червня** цього року на офіційному веб-порталі Міністерства економічного розвитку і торгівлі України в розділі "Обговорення проектів документів" було оприлюднено проект наказу Мінекономрозвитку "Про затвердження Порядку розміщення інформації для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу з питань державних закупівель". Зауваження та пропозиції до зазначеного проекту наказу приймаються впродовж 1 місяця з дати оприлюднення проекту на адресу: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 01008, Київ-8, вул. Грушевського, 12/2 або на адресу електронної пошти lebedeva@me.gov.ua.

А тому пропонуємо вам, наші читачі, проявити ініціативність в обговоренні та внесенні змін до проекту оприлюдненого Наказу з метою забезпечення зручності та безоплатності користування офіційним загальнодержавним веб-порталом «Державні закупівлі».

Звичайно ж редакція журналу також направить свої пропозиції щодо доповнення та зміни положень проекту оприлюдненого Наказу, а тому, у разі наявності бажання озвучити свої зауваження пропонуємо всім читачам звертатись до редакції нашого журналу, шляхом направлення листа на електронну адресу: radnukdz@mail.ru, для включення ваших пропозицій до спільного звернення. І пам'ятайте, що найбільшою небезпекою на шляху до розквіту нашої держави є пасивність її громадян!

Кроки ДП «Зовнішторгвидав України» до вирішення ключових питань в роботі веб-порталу

03.06.2014 року відбулася організована ДП «Зовнішторгвидав України» за підтримки Мінекономрозвитку України та ТПП України конференція з обговорення актуальних питань у сфері державних закупівель.

За підсумками обговорень актуальних питань, що порушувалися на конференції, було визначено низку проблемних моментів, які, на думку учасників, компетентних організацій та громадськості потребують негайного врегулювання або на законодавчому рівні, або

шляхом надання відповідних роз'яснень Уповноваженим органом з питань державних закупівель.

ДП «Зовнішторгвидав України» було узагальнено такі пропозиції та підготовлено наступні заходи, які описані в оприлюдненому зверненні на веб-порталі «Державні закупівлі» за посиланням _____, зі змістом описаних пропозицій та офіційних рекомендацій ДП «Зовнішторгвидав України» знайомимо вас далі:

1. Щодо пропозиції замовників конкурсних торгів повернутися до обов'язковості навчання голови та секретаря комітетів з конкурсних торгів.

На сьогоднішній день керівник замовника не зобов'язаний витратити кошти на навчання і відповідно практична діяльність фахівців, яким за участь у комітетах конкурсних торгів ніхто не виплачує додаткову винагороду, буде ще більш уразливою через недостатню обізнаність та інформованість.

ДП «Зовнішторгвидав України» ініціювало перед Уповноваженим органом з питань державних закупівель пропозицію про повернення в Закон норми щодо обов'язковості навчання голови, секретаря та членів комітетів з конкурсних торгів замовників, так як це є одним із елементів підвищення їх освітнього рівня та, як наслідок, запобігання можливих порушень бюджетного законодавства та законодавства у сфері держзакупівель.

Для законодавчого врегулювання цього питання було запропоновано Мінекономрозвитку розробити відповідні Методичні рекомендації.

2. Щодо пропозиції безоплатного виправлення замовниками технічних помилок.

При поданні інформації для оприлюднення на веб-порталі Уповноваженого органу (далі – Веб-портал) замовник має можливість уважно набрати всю необхідну інформацію, так як сесія подання інформації не лімітується по часу.

Виправлення помилок протягом робочого дня технічно буде можливо після модернізації Веб-порталу. Дана пропозиція учасників конференції включена підприємством до Плану модернізації на 2014 рік та буде реалізована через відповідні технічні зміни.

Також необхідно зазначити, що використання платних сервісів «Кабінет замовника» та «Кабінет замовника з ЕЦП» дозволить у переважній більшості уникати помилок.

3. Щодо можливості попереднього перегляду інформації замовниками.

Така функція реалізована в сервісній послугі «Кабінет замовника з ЕЦП». При підключенні до цієї послуги замовники будуть мати можливість вносити зміни до інформації, що була ними створена, до її оприлюднення на Веб-порталі (режим чернетки). Іншим замовникам така можливість може бути надана лише після модернізації Веб-порталу, що потребує витрачання значних додаткових коштів Підприємства.

4. Щодо продовження терміну функціонування Кабінету замовника до 21.07.2014.

Замовники, які вирішили після 20.06.2014 користуватись безоплатним Веб-сервісом

замовника, будуть мати можливість закінчити всі процедури, що розпочаті до 20.06.2014, за допомогою інтерфейсу Кабінету замовника. При цьому зазначені процедури мають бути завершені замовником до 20.07.2014.

Усі питання щодо порушення вказаних термінів будуть розглядатися Уповноваженим органом або ДП «Зовнішторгвидав України» в межах компетенції шляхом дослідження ситуації, що склалася, і причин невиконання норми діючого Закону про перехідний період.

5. Щодо пропозиції про включення до наказу «Про затвердження форм документів у сфері державних закупівель» норми про можливість коригування річного плану протягом проведення процедури закупівлі.

Це проблемне питання піднімалось замовниками під час конференції, і, на нашу думку, його вирішення можливе шляхом внесення змін до наказу «Про затвердження форм документів», що також було відображено у зверненні до Міністерства.

Отже, певні складнощі в користуванні офіційним загальнодержавним веб-порталом «Державні закупівлі» залишаються і донині, проте модернізація, яка наразі проводиться на веб-порталі та нормативно-правові акти і роз'яснення, які готують до прийняття Міністерством економічного розвитку і торгівлі України вселяють надію на те, що згодом всі наявні складнощі будуть максимально мінімізовані, а робота комітетів з конкурсних торгів буде полегшеною, принаймні в частині подання інформації про закупівлі на веб-портал Уповноваженого органу.